

NOVI ZAKON O UDRUGAMA

NARODNE NOVINE, BROJ 74/2014.

Vesna Lendić Kasalo

Ured za udruge Vlade Republike Hrvatske

Bjelovar, 24. rujna 2014.

Razlozi donošenja novog Zakona o udrugama

U ožujku 2012. provedeno javno savjetovanje o učincima i izazovima u provedbi Zakona o udrugama iz 2001. godine (NN, br. 88/2001 i 11/2002)

- ✓ značajan korak u jačanju autonomije u radu udruga, kao privatno - pravnih osoba koje osnivaju i kojima upravljaju njihovi članovi,
- ✓ postavljeni su i temelji za razvoj mjerila, kriterija i postupaka za proračunske dotacije projektima i programima od interesa za opće dobro koje provode udruge
- ☹ nedovoljno jasne odredbe o upravljanju udrugom i tijelima udruge, udruživanju udruga u saveze, članstvu, skupštini udruge, poštivanju načela demokratskog zastupanja i demokratskog očitovanja volje članova kod unutarnjeg ustroja udruge, stjecanju i raspodjeli imovine te obavljanju gospodarskih djelatnosti
- ☹ različita tumačenja i neujednačene primjene odredbi Zakona, kako od strane nadležnih registracijskih tijela, tako i samih udruga koje su propustile ta pitanja urediti statutom, čime je bio otvoren prostor za poteškoće i nesporazume u djelovanju udruge
- ☹ neprecizne odredbe o nadzoru

Razlozi donošenja novog Zakona o udrugama

- ☹️ previše složen postupak likvidacije i brisanja udruga iz registra
- ☹️ od 52.000 registriranih udruga (samo) 24.100 udruga upisanih u Registar neprofitnih organizacija pri Ministarstvu financija (u koji su se dužne upisati sve registrirane udruge) te oko 14.000 udruga obveznica predaje financijskog izvješća
- ☹️ veliki raskorak između broja registriranih i stvarno aktivnih udruga
- ☹️ još uvijek nedovoljno razrađeni uvjeti dodjele financijskih podrški udrugama iz javnih izvora
 - 😊 različiti standardi u postupanju kako na državnoj, tako i na lokalnoj razini
 - 😊 mogućnosti različitih zlouporaba u korištenju sredstava iz javnih izvora namijenjenih udrugama za provođenje programa i projekata od interesa za opće dobro
 - 😊 nedovoljna javnost, odnosno transparentnost rada udruga kad koriste sredstva iz javnih izvora
 - 😊 nedovoljno povjerenje građana i javnosti u svrhovitost izravnog i neizravnog financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro

Razlozi donošenja novog Zakona o udrugama

- ☹️ otežana mogućnost članovima udruga i zainteresiranoj javnosti da se redovito upoznaju s temeljnim aktima, djelatnostima i rezultatima rada udruga te provode nadzor u područjima od njihova interesa
- ☹️ ograničeni opseg podataka u registru udruga
- ☹️ nedostupnost podataka iz financijskih izvještaja udruga o financijskom poslovanju udruga prepreka približavanju rada udruga široj javnosti
- ☹️ neodgovarajuća klasifikacija udruga u registru udruga

Zakon stupa na snagu 1. listopada 2014.

- Zakon je objavljen u Narodnim novinama broj 74, od 18. lipnja 2014.
- sve udruge dužne su uskladiti svoje statute s ovim Zakonom u roku od godinu dana od stupanja Zakona na snagu (do 1. listopada 2015.)
- cilj donošenja novog Zakona o udrugama:
 - osiguravanje učinkovitog djelovanja udruga sa svojstvom pravne osobe te
 - stvaranje preduvjeta za djelotvorno financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj

Što se (ne) uređuje novim Zakonom o udrugama

- ✓ osnivanje
- ✓ pravni položaj
- ✓ djelovanje
- ✓ registracija
- ✓ financiranje
- ✓ imovina
- ✓ odgovornost
- ✓ statusne promjene
- ✓ nadzor
- ✓ prestanak postojanja udruge sa svojstvom pravne osobe
- ✓ upis i prestanak djelovanja stranih udruga u Republici Hrvatskoj
- ✓ druga pitanja od značaja za statusno-pravni položaj udruga

➤ Zakon se ne odnosi na udruživanje u političke stranke, vjerske zajednice, sindikate i udruge poslodavaca, jer je njihovo djelovanje uređeno drugim propisima

➤ Zakonom se ne uređuje ni djelovanje udruga koje nemaju svojstvo pravne osobe, jer je stjecanje svojstva pravne osobe pravo, a ne obveza udruge, te je i novi Zakon o udrugama zadržao odredbu kojom priznaje postojanje udruga bez postojanja pravne osobnosti, ali se njihovo djelovanje ne uređuje ovim propisom

Načela djelovanja udruge

- ☑ **Načelo neovisnosti** - udruga samostalno utvrđuje ciljeve, djelatnosti, područja djelovanja i svoj unutarnji ustroj i samostalno obavlja djelatnosti koje nisu u suprotnosti s Ustavom i zakonom
- ☑ Djelovanje udruge kao privatno-pravne osobe temelji se na **načelu javnosti** koja se definira statutom u skladu sa Zakonom, a javnost je ostvaruje i kroz
 - ☐ javnost podataka koji se upisuju u javno dostupni Registar udruga i
 - ☐ obvezu podnošenja godišnjeg financijskog izvješća, koji se onda javno objavljuje putem Registra neprofitnih organizacija i registra udruga
- ☑ **Načelo demokratskog ustroja** - članovi upravljaju udrugom i unutarnji ustroj udruge mora biti zasnovan na načelima demokratskog zastupanja i demokratskog načina očitovanja volje članova
- ☑ **Načelo neprofitnosti** - udruga se ne osniva sa svrhom stjecanja dobiti, ali može obavljati djelatnosti kojima se ostvaruje prihod (gospodarsku djelatnost), sukladno zakonu i statutu
- ☑ **Načelo slobodnog sudjelovanja u javnom životu** - udruge slobodno sudjeluju u razvoju, praćenju, provođenju i vrednovanju javnih politika kao i u oblikovanju javnog mnijenja te izražavaju svoja stajališta i mišljenja i poduzimaju inicijative o pitanjima od njihova interesa

Osnivanje udruge

Udrugu mogu osnovati tri osnivača, a osnivač može biti:

- poslovno sposobna fizička osoba i pravna osoba (domaća ili strana fizička ili pravna osoba)
- maloljetna osoba s navršениh 14 godina, kao i punoljetna osoba lišena poslovne sposobnosti u dijelu sklapanja pravnih poslova uz prethodnu ovjerenu suglasnost zakonskog zastupnika odnosno skrbnika, koja je dana prije održavanja osnivačke skupštine
- u trenutku osnivanja udruge minimalno jedan osnivač mora biti punoljetna, poslovno sposobna osoba kojoj nije oduzeta poslovna sposobnost u dijelu sklapanja pravnih poslova
- osoba ovlaštena za zastupanje udruge može biti samo punoljetna, poslovno sposobna osoba ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova
- ne propisuje se minimalni broj pravnih ili fizičkih osoba koje moraju biti osnivači udruge, već je to ostavljeno na diskreciju samim osnivačima
- udругu mogu osnovati samo fizičke osobe, samo pravne osobe, ili pravne i fizičke osobe (domaće i strane)

Članstvo u udruzi

- **Zakon ne predviđa nikakva ograničenja za članstvo u udruzi**
- svaka fizička i pravna osoba može, sukladno Zakonu i statutu udruge, postati članom udruge
- sloboda udruživanja ne podrazumijeva pravo osobe da postane član bilo koje udruge, jer o članstvu u udruzi osnivači/članovi udruge samostalno odlučuju i država ne može zajamčiti osobi članstvo u bilo kojoj udruzi
- osnivači/članovi udruge samostalno odlučuju o tome hoće li i pod kojim uvjetima primiti nove članove i to uređuju statutom
- jedino ograničenje je zabrana diskriminacije koja je uređena Ustavom Republike Hrvatske i posebnim propisima
- za osobu mlađu od 14 godina **pisanu izjavu o učlanjivanju** u udругu daje zakonski zastupnik ili skrbnik (potpisuje pristupnicu za učlanjivanje djeteta u udругu)
- za maloljetnu osobu s navršениh 14 godina uz njezin potpis na pristupnici za učlanjivanje u udругu zakonski zastupnik ili skrbnik treba dati **pisanu suglasnost**

Popis članova udruge

- udruga je obvezna voditi popis svojih članova radi zaštite pravne sigurnosti i interesa članova
- popis članova se vodi elektronički ili na drugi prikladan način
- obvezno sadrži podatke o osobnom imenu (nazivu), OIB-u, datumu rođenja, datumu pristupanja udruzi, kategoriji članstva, ako su utvrđene statutom udruge, te datumu prestanka članstva u udruzi, a može sadržavati i druge podatke.
- popis članova uvijek mora biti dostupan na uvid svim članovima i nadležnim tijelima, na njihov zahtjev
- udruga nije dužna javno objavljivati popis svojih članova niti ga davati na uvid nečlanovima, nenadležnim tijelima i pojedincima

Statut udruge

Statut obvezno treba sadržavati odredbe o:

- nazivu i sjedištu,
- zastupanju,
- izgledu pečata udruge,
- području djelovanja,
- ciljevima,
- djelatnostima,
- gospodarskim djelatnostima koje obavlja ili namjerava obavljati,
- načinu osiguranja javnosti djelovanja udruge,
- uvjetima i načinu učlanjivanja i prestanku članstva, te pravima, obvezama i odgovornosti i stegovnoj odgovornosti članova (kako poslovno sposobnih, tako i članova lišenih poslovne sposobnosti) i načinu vođenja popisa članova,
- tijelima udruge, njihovom sastavu i načinu sazivanja sjednica,
- izboru, opozivu, ovlastima, načinu odlučivanja i trajanju mandata
- načinu sazivanja skupštine u slučaju isteka mandata,
- izboru i opozivu likvidatora udruge,
- prestanku postojanja udruge,
- imovini, načinu stjecanja i raspolaganja imovinom, postupku s imovinom u slučaju prestanka udruge,
- načinu rješavanja sporova i sukoba interesa unutar udruge

Statut udruge može sadržavati i:

- odredbe o teritorijalnom djelovanju udruge,
- znaku udruge i njegovom izgledu i
- drugim pitanjima od značaja za udругu

Statut udruge je javan i objavljuje se, zajedno sa svim podacima o udruzi, u registru udruuga, na mrežnoj stranici Ministarstva uprave

Naziv udruge

- Zakon propisuje uvjete pod kojima se u naziv udruge može unijeti ime ili dio imena fizičke osobe, kao i korištenje imena povijesne ili druge znamenite osobe uz njen pristanak, odnosno pristanak njenih nasljednika, ako je osoba umrla
- naziv udruge mora se razlikovati od naziva druge udruge upisane u registar udruga
- u slučaju da se nadležnom uredu koje vodi registar udruga podnesu dva ili više zahtjeva za upis u registar udruga s istim nazivom, odobrit će se upis one udruge čiji je zahtjev prvi zaprimljen, iznimno se može odobriti upis one udruge čiji je zahtjev kasnije zaprimljen ako ta udruga dokaže da je taj naziv upotrebljavala u pravnom prometu prije udruge čiji je zahtjev prvi zaprimljen

Skupština udruge

- Skupština je najviše tijelo udruge, mora biti organizirana na demokratskom načelu
- autonomnost udruge da statutom uređuje pitanja načina izbora i mandata predstavnika u skupštini udruge ako skupštinu ne čine svi članovi udruge (korisno kad je riječ o udrugama s velikim brojem članova kao i kada su članovi pravne osobe)
- Statutom je potrebno urediti i način sudjelovanja u radu skupštine udruge punoljetnih osoba lišenih poslovne sposobnosti, te maloljetnih osoba članova udruge
- ako je to određeno statutom, maloljetne osobe s navršениh 14 godina života mogu odlučivati na skupštini uz pisanu suglasnost zakonskog zastupnika ili skrbnika
- udruge su dužne autonomno urediti i način sazivanja sjednica skupštine pa i u slučaju isteka mandata osoba ovlaštenih za zastupanje i tijela upravljanja udruge
- nadležnosti skupštine koje su eksplicitno utvrđene zakonom ne mogu se prenijeti na drugo tijelo udruge
- činjenicu da je skupština najviše tijelo udruge potvrđuje i pravilo da je skupština nadležna i za sva druga pitanja za koja eksplicitno nije utvrđena statutarna nadležnost drugih tijela

Osoba ovlaštena za zastupanje udruge

- zastupati udругu i zaključivati pravne poslove u ime i za račun udruge može samo punoljetna, poslovno sposobna fizička ako joj poslovna sposobnost nije oduzeta u dijelu sklapanja pravnih poslova
- ovlast (prava i obveze) osobe ovlaštene za zastupanje udruge (koje se ne mogu se prenijeti na drugo tijelo udruge):
 - odgovornost za zakonitost rada udruge
 - vođenje poslova sukladno odlukama skupštine
 - odgovornost za podnošenje prijedloga godišnjeg financijskog izvješća skupštini
 - dostavljanje zapisnika s redovite sjednice skupštine nadležnom uredu
 - sklapanje ugovora i poduzimanje pravnih radnji u ime i za račun udruge

Udruživanje udruga i ustrojstveni oblici udruga

- Udruge slobodno odlučuju o načinu povezivanja s drugim udrugama iz istog ili različitih područja djelovanja u saveze, zajednice, mreže ili drugi oblik udruživanja te slobodno utvrđuju naziv tog oblika udruživanja, kao i hoće li takav oblik udruživanja imati pravnu osobnost ili ne
- ustrojstveni oblici udruge (podružnice, ogranci, društva i sl.) mogu imati svojstvo pravne osobe ako je to određeno statutom udruge, a na temelju odluke ovlaštenog tijela udruge za svaki pojedini ustrojstveni oblik

Strane udruge

- strane udruge mogu ostvarivati svoje ciljeve na području Republike Hrvatske nakon upisa u registar stranih udruga
- upisom u registar stranih udruga ne stječu pravnu osobnost
- svoje djelatnosti mogu obavljati sukladno pozitivnim propisima Republike Hrvatske
- **bitna novina:** registar stranih udruga voditi će uredi državne uprave u županiji odnosno gradski ured Grada Zagreba nadležan za poslove opće uprave prema sjedištu strane udruge (do sada je te poslove radilo Ministarstvo uprave)
- ostvarivanje pravne zaštite kroz dvostupanjsko rješavanje ovih upravnih stvari (pravo na žalbu protiv prvostupanjskih rješenja nadležnih ureda o upisu ili upisu promjena strane udruge u navedeni registar, a o žalbi odlučuje Ministarstvo uprave)

Registar udruga

- svi podaci upisani u registar udruga (uključujući i statut udruge i izvješća o financijskom poslovanju udruge s propisanom dokumentacijom,) biti će biti javno dostupni na internetskoj stranici Ministarstva uprave
- cilj: olakšati financiranje udruga iz javnih izvora i pridonijeti transparentnosti njihova djelovanja za opće dobro
- detaljni sadržaj registra udruga i registra stranih udruga, način njihova vođenja, obrasci zahtjeva za upis u registar udruga i registar stranih udruga te zahtjeva za upis promjena u te registre bit će propisani pravilnikom kojeg Ministar uprave treba donijeti do 1. prosinca 2014.

Postupak za upis u registar udruga

odredbe o postupku u povodu zahtjeva za upis u registar udruga nisu se bitno mijenjale osim u dvije stvari:

- upis u registar udruga izvršiti će se po izvršnosti rješenja o upisu, s tim da žalba protiv rješenja o upisu u registar udruga ne odgađa izvršenje rješenja, što znači da je rješenje postalo izvršno dostavom rješenja stranci
- rješenje o upisu udruge koja je u statutu propisala obavljanje gospodarske djelatnosti nadležni ured državne uprave dužan je, odmah po upisu u registar udruga, dostaviti poreznoj upravi nadležnoj prema sjedištu udruge

Postupak u povodu zahtjeva za upis promjena u registar udruga

prijavljaju se promjene koje se odnose na:

- statut, naziv, sjedište, ciljeve i djelatnosti
- adresu sjedišta
- prestanak postojanja udruge
- izbor osoba ovlaštenih za zastupanje, čak i onda kada je riječ o istim osobama koje su bile ovlaštene zastupati udruhu u proteklom razdoblju
- izbor i opoziv likvidatora

zahtjev za upis promjena u registar udruga podnosi se u roku od 60 dana od dana donošenja odluke o promjeni

Razlozi za odbijanje zahtjeva za upis promjena u registar udruga

- zahtjev podnesen nakon isteka 60 dana od dana donošenja odluke o promjeni, osim ako se promjena odnosi na prestanak udruge
- ako se u registar želi upisati naziv udruge koji se jasno ne razlikuje od naziva udruge koja je već upisana u registar udruga
- ako se žele upisati promjene statuta kojima su utvrđeni ciljevi i djelatnosti udruge u suprotnosti s Ustavom ili Zakonom
- ako podnositelj zahtjeva na poziv registracijskog ureda u najmanjem roku od 15 dana ne uskladi statut, odnosno ne dostavi tražene dokaze
- kada nadležni ured utvrdi da odluka zbog koje se traži upis promjene u registar udruga nije donesena sukladno odredbama statuta udruge

Rješavanje sporova u udruzi - NOVO

KADA

- postoji spor između članova udruge ili sukob interesa unutar udruge koji nije riješen na način propisan statutom
- službena osoba nadležnog ureda ocijeni da rješavanje spora ima utjecaja na upis promjena u registar pa postupak upisa prekine rješenjem dok se spor ne riješi
 - **mirenjem**
 - **pred općinskim sudom nadležnim prema sjedištu udruge**

VAŽNO: nadležni ured sam ocjenjuje je li se u pojedinom predmetu radi o postojanju privatno-pravnog spora između članova udruge, a koji su članovi trebali riješiti prije podnošenja zahtjeva za upis promjena u registar, kako bi nadležni ured uopće mogao postupati

Odredbe o pravnim lijekovima na rješenja nadležnog ureda

- žalbe u drugom stupnju rješava Ministarstvo uprave
- protiv drugostupanjskih rješenja može se pokrenuti upravni spor
- NOVO - tužba nadležnom upravnom sudu izjavljena protiv rješenja kojim udruga prestaje odgađa izvršenje rješenja protiv kojeg je izjavljena

Imovina i financiranje udruge

- definirano što čini imovinu
- pod kojim uvjetima udruga može obavljati gospodarske djelatnosti
- propisan jači nadzor ako udruga obavlja gospodarske djelatnosti
- uređeno je financiranje programa i projekata od interesa za opće dobro iz javnih izvora (državnog i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i fondova Europske unije) koje provode udruge
- Kriterije, mjerila i postupke financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge Vlada RH pobliže će urediti Uredbom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu Zakona
- prijedlog uredbe izrađuje Ured za udruge (javno savjetovanje)
- donošenjem uredbe prestat će važiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruge (Narodne novine, broj 16/2007)

Što čini imovinu udruge

- novčana sredstva koja je udruga stekla
 - uplatom članarina, dobrovoljnim prilozima i darovima
 - obavljanjem djelatnosti kojima se ostvaruju ciljevi
 - obavljanjem gospodarskih djelatnosti
 - provedbom programa i projekata financiranih iz državnog proračuna i proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te fondova i/ili inozemnih izvora
- druga novčana sredstva stečena u skladu sa zakonom
- nepokretne i pokretne stvari
- druga imovinska prava

OGRANIČENJE:

- udruga može raspolagati svojom imovinom samo za ostvarivanje ciljeva i obavljanje djelatnosti određenih statutom udruge, u skladu sa zakonom
 - zbog neprofitnog karaktera
 - udruge uživaju porezne povlastice
 - značajnim sredstvima se financiraju iz javnih izvora (kada provode programe i projekte od javnog interesa ili za opće dobro)

Gospodarske djelatnosti udruga

- samo ako je to propisano statutom i ako je sukladno posebnim propisima kojima se uređuju uvjeti za obavljanje te vrste djelatnosti
- višak prihoda nad rashodima ostvaren u obavljanju gospodarske djelatnosti udruga može koristiti isključivo za ostvarivanje ciljeva udruge utvrđenih statutom, a nikako radi stjecanja dobiti za svoje članove ili treće osobe
- nadležni ured državne uprave rješenje o upisu udruge, koja je u statutu propisala obavljanje gospodarske djelatnosti, odmah po upisu u registar udruga obavezno dostavlja Poreznoj upravi
- preciznije odredbe o inspekcijskom nadzoru nad obavljanjem (gospodarske) djelatnosti udruge

Zašto je bilo važno Zakonom o udrugama urediti gospodarske djelatnosti udruga

- prevencija rizika (zlouporabe) promjene karaktera udruge (iz neprofitnog u profitni) i stjecanja neopravdanih povlastica na tržištu
- poticaj udrugama koje se žele baviti nekim oblikom socijalnog poduzetništva (svoje poslovanje temelje na načelima socijalne, ekološke i ekonomske održivosti a stvorenu dobit/višak vrijednosti u cijelosti ili većim dijelom investiraju za dobrobit zajednice)
- zakon nije propisao, ali udruge također mogu, radi obavljanja gospodarskih djelatnosti, u svrhu ostvarivanja ciljeva utvrđenih statutom, osnivati trgovačka društva, zadruge ili druge gospodarske subjekte, sukladno posebnim propisima, a uzajamne odnose urediti ugovorom

Financiranje programa i projekata udruga od interesa za opće dobro iz javnih izvora

- pojmovno određenje programa i projekata od interesa za opće dobro

ZAOKRUŽENI I TEMATSKI JASNO ODREĐENI SKUPOVI/SKUP AKTIVNOSTI KOJE SU U SKLADU S VREDNOTAMA PROPISANIMA USTAVOM RH, TE ČIJE PROVOĐENJE KROZ DUGOROČNI ILI VREMENSKI OGRANIČENI ROK DJELOVANJA DAJE VIDLJIVU DODANU DRUŠTVENU VRIJEDNOST KOJOM SE PODIŽE KVALITETA ŽIVOTA POJEDINCA I UNAPRJEĐUJE RAZVOJ ŠIRE DRUŠTVENE ZAJEDNICE

- pobrojano 40-tak različitih aktivnosti udruga od interesa za opće dobro, otvorena lista
- otvorena mogućnost (kada se za to ostvare odgovarajući uvjeti) da se i posebnim propisima mogu utvrditi porezne olakšice i druge povlastice za udruge koje provode programe ili projekte od interesa za opće dobro, kao i za pravne i fizičke osobe koje financijskim sredstvima podupiru djelovanje za opće dobro - nije propisan rok ni propisi kojima će se to regulirati

Tko i kako može financirati programe i projekte udruga od interesa za opće dobro

SREDSTVIMA IZ JAVNIH IZVORA:

- državnog proračuna
- proračuna jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
- fondova Europske unije
- drugih javnih izvora

TKO

- nadležna državna tijela (ministarstva, Vladini uredi)
- jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave
- druge javne institucije

KAKO

- sukladno kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge koji će biti uređeni Uredbom
- na temelju provedenog javnog poziva odnosno natječaja ili
- na temelju posebnog propisa o financiranju javnih potreba odnosno socijalnih usluga
- sklapaju ugovore s udrugama o financiranju provedbe programa ili projekta od interesa za opće dobro

Što će biti uređeno Uredbom

- preduvjeti koje mora osigurati davatelj financijskih sredstava (financijska sredstva, organizacijski kapaciteti i ljudski resursi)
- osnovni standardi i postupci financiranja, ugovaranja i praćenja provedbe projekata i programa od interesa za opće dobro iz javnih izvora
 - aktivnosti davatelja financijskih sredstava u određivanju prioriteta za financiranje, pripremi dokumentacije za financiranje, odabiru programa i projekata, ugovaranju i praćenju provedbe financiranih programa i projekata
- uvjeti koje trebaju ispunjavati udruge koje provode programe i projekte od interesa za opće dobro
- nadležnosti i aktivnosti Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske u koordinaciji praćenja financiranja programa i projekata za opće dobro koje provode udruge

Obveze udruga financiranih iz javnih izvora

- javno izvještavanje o svome radu i namjenskom korištenju sredstava iz javnih izvora
- ugovorna obveza za namjensko korištenje financijska sredstva iz javnih izvora
- zakon ne predviđa posebne prekršajne sankcije ali se neutrošena ili nenamjenski utrošena sredstva moraju vratiti
- udruge i strane udruge dužne voditi poslovne knjige i sastavljati financijska izvješća prema propisima kojima se uređuje način vođenja računovodstva neprofitnih organizacija

Odgovornost udruge za obveze i za štetu

- udruga za svoje obveze odgovara svojom cjelokupnom imovinom
- članovi udruge i članovi njezinih tijela ne odgovaraju za obveze udruge
- nad udrugom se može provesti stečaj, sukladno zakonu
- udruga i osobe ovlaštene za zastupanje udruge za štetu učinjenu u udruzi ili udruge prema trećim osobama odgovaraju sukladno općim propisima o odgovornosti za štetu

Statusne promjene

- promjena pravnog položaja udruge izvršena na osnovu odluke nadležnog tijela u skladu sa statutom i Zakonom
 - pripajanje
 - spajanje i
 - podjela udruge
- statusne promjene su razlog za prestanak postojanja udruge

Nadzor nad radom udruga

- **Primarni unutarnji nadzor** je u nadležnosti članova udruge
- **Općinski sud** nadležan za tužbu člana udruge koji smatra da mu je povrijeđeno neko pravo, a njegovo upozorenje nadležna tijela udruge nisu razmotrila u propisanim rokovima
- **Upravni nadzor** radi Ministarstvo uprave
- **Inspekcijski nadzor** nad radom udruge rade nadležni uredi državne uprave
- **Inspekcijski nadzor na obavljanju djelatnosti udruge** uključujući i **nadzor nad gospodarskim djelatnostima udruge** rade nadležne inspekcije i ovlašteni državni službenici ovisno o djelokrugu udruge, sukladno posebnim propisima
- **Nadzor nad financijskim poslovanjem udruga** i podnošenjem propisanih financijskih izvješća, radi Ministarstvo financija sukladno posebnim propisima
- **Nadzor nad upravljanjem financijskim sredstvima iz javnih izvora** obavljaju i nadležna državna tijela, jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i druge javne institucije koje odobravaju ta sredstva
- popis članova udruge mora biti dostupan inspekcijskim tijelima u obavljanju inspekcijskog nadzora

Prestanak postojanja udruge

- postupanje nadležnih ureda u slučajevima kad nastupi neki od razloga za prestanak postojanja udruge
- preciziran postupak likvidacije i brisanja udruga
- ustanovljen je potpuno novi institut likvidatora udruge
- propisani uvjeti raspolaganja imovinom udruge u slučaju prestanka postojanja udruge
- propisan je i prestanak postojanja udruge po skraćenom postupku

Razlozi za prestanak djelovanja udruge

- odluka skupštine o prestanku udruge
- statusne promjene
 - pripajanje drugoj udruzi
 - spajanje s drugom udrugom
 - podjela udruge razdvajanjem
- protek dvostruko više vremena od vremena predviđenog za održavanje redovne sjednice skupštine, a ona nije održana
- pravomoćna odluka suda o ukidanju udruge
- pokretanje stečajnog postupka
- ako je broj članova udruge pao ispod broja osnivača potrebnog za osnivanje udruge, a nadležno tijelo udruge u roku od godinu dana od nastupanja te činjenice nije donijelo odluku o prijemu novih članova

Obveze nadležnog ureda državne uprave

- **Donosi rješenje o prestanku djelovanja i pokretanju likvidacijskog postupka**

- po službenoj dužnosti ili
- na prijedlog osobe ovlaštene za zastupanje udruge, nadležnog tijela udruge, članova udruge ili drugih zainteresiranih fizičkih i pravnih osoba

u slučaju

- proteka dvostruko više vremena od vremena predviđenog za održavanje redovne sjednice skupštine, a ona nije održana,
 - kada je član udruge podnio zahtjev za prestanak djelovanja udruge, ako je broj članova udruge pao ispod broja osnivača potrebnog za osnivanje udruge, a nadležno tijelo udruge u roku od godinu dana od nastupanja te činjenice nije donijelo odluku o prijemu novih članova
- **donosi rješenje o pokretanju likvidacijskog postupka na temelju pravomoćne odluke suda o ukidanju udruge**
 - **donosi rješenje o brisanju udruge iz registra udruga temeljem zaprimljenog izvješća o provedenom likvidacijskom postupku, osim ako su utvrđeni dugovi udruge**

Sadržaj rješenja o prestanku djelovanja i pokretanju likvidacijskog postupka

- razlozi za pokretanje postupka
- osobno ime likvidatora
- način provođenja likvidacijskog postupka
- podaci o promjeni naziva udruge (uz naziv udruge dodaje se oznaka »u likvidaciji«, što se upisuje u registar udruga
- pokretanjem postupka likvidacije prestaju ovlaštenja tijela i osoba ovlaštenih za zastupanje udruge

Likvidator udruge

- fizička ili pravna osoba koja ne mora biti član udruge
- imenuje ga nadležno tijelo udruge
- ime i prezime ili naziv likvidatora upisuje se u registar udruga
- svoje obveze izvršava samo kada i ako nastupe okolnosti za likvidaciju udruge
- ovlašten za zastupanje udruge do okončanja postupka likvidacije i brisanje udruge iz registra udruga
- ima pravo na naknadu za eventualni angažman ali taj odnos autonomno uređuje s udrugom
- nema mandata, latentna obveza postoji sve dok je upisan u registar udruga

Obveze likvidatora

- nadležnom uredu podnosi zahtjev za upis prestanka djelovanja udruge u roku od osam dana od dana
 - donošenja odluke skupštine udruge o prestanku udruge
 - pokretanja stečajnog postupka
- provodi postupak likvidacije u roku od 60 dana od dana primitka rješenja nadležnog ureda o otvaranju likvidacijskog postupka
- utvrđuje stanje na poslovnom računu udruge, knjigovodstveno stanje dugovanja i potraživanja
- upućuje pozive vjerovnicima na prijavu potraživanja i dužnicima na plaćanje dugovanja
- raspodjeljuje preostalu imovinu udruge sukladno Zakonu
- obavještava nadležni sud radi pokretanja stečajnog postupka u slučaju da imovina udruge nije dovoljna za namirenje obveza

Skraćeni postupak za prestanak postojanja udruge

- samo u tri slučaja:
 - odluke skupštine,
 - proteka dvostruko više vremena od vremena predviđenog za održavanje redovne sjednice skupštine, a ona nije održana, ili
 - kada je broj članova udruge pao ispod broja osnivača potrebnog za osnivanje udruge
- ne provodi se postupak likvidacije
- za moguće obveze udruge pet godina od dana brisanja udruge iz registra udruga solidarno odgovaraju članovi upravnog (izvršnog) tijela, temeljem izjave koju su dali pred javnim bilježnikom da udruga ne djeluje, da su ispunjene sve obveze udruge i da je preostala imovina udruge raspodijeljena u skladu sa Zakonom
- udruga se briše iz registra udruga, ali se u registar udruga upisuju osobna imena, prebivališta, i OIB-i članova tijela udruge s naznakom njihove solidarne odgovornosti za obveze udruge

Raspolaganje imovinom u slučaju prestanka postojanja udruge

- nakon namirenja vjerovnika i troškova likvidacijskog, sudskog i drugih postupaka, preostala imovina predaje se udruzi, ustanovi, ili zakladi koja ima iste ili slične statutarne ciljeve, a na osnovi odluke skupštine udruge sukladno statutu udruge.
- udruga nema pravo prestankom svoju imovinu prenijeti u vlasništvo fizičke osobe dijeliti svojim osnivačima, članovima udruge, osobama ovlaštenima za zastupanje, zaposlenima ili s njima povezanim osobama.
- Zakon propisao tko su povezane osobe (bračni ili izvanbračni drug, istospolni partner, srodnici po krvi u uspravnoj lozi, braća i sestre, skrbnik te posvojitelj, odnosno posvojenik te ostale fizičke i pravne osobe koje se prema drugim osnovama i okolnostima opravdano mogu smatrati interesno povezanim s osnivačima, članovima udruge, osobama ovlaštenima za zastupanje i zaposlenima)

Prekršajne odredbe

Prekršajne kazne izriču se za:

- ne vođenje propisnog popisa članova udruge
 - korištenje pogrešnog naziva udruge
 - korištenje promijenjenih podataka prije nego što su upisane u registar udruga
 - korištenje viška prihoda nad rashodima suprotno ciljevima utvrđenima statutom udruge
 - ne postupanje po nalogima nadležne inspekcije
 - nastavak djelovanja suprotno statusnim promjenama ili prestanku postojanja u skraćenom postupku
 - nepravilnosti u postupanju likvidatora
- visine prekršajnih novčanih kazni
 - od 2.000 do 10.000 kuna za udruhu i likvidatora (pravnu osobu)
 - od 1.000 do 5.000 kuna za odgovornu fizičku osobu i likvidatora (fizičku osobu)

Prijelazne i završne odredbe

- udruge trebaju uskladiti svoje statute sa Zakonom (do 1. listopada 2015.).
- za udruge koje ne usklade svoje statute nadležni ured po službenoj dužnosti utvrđuje jesu li ispunjeni uvjeti za prestanak djelovanja udruge i pokretanje postupka likvidacije udruge
- usklađivanje nema konstitutivni karakter i ne utječe na svojstvo pravne osobe koje je udruge prethodno stekla upisom u registar
- za likvidatora se određuje osoba ovlaštena za zastupanje upisana u registar udruge, neovisno o tome je li toj osobi eventualno istekao mandat
- Ministarstvo uprave treba do 31. listopada 2014. dostaviti zbirke isprava stranih udruge nadležnim uredima državne uprave
- Pravilnik o registru udruge i registru stranih udruge ministar uprave treba donijeti do 1. prosinca 2014.
- Vlada Republike Hrvatske, na prijedlog Ureda za udruge do 1. siječnja 2015. treba donijeti Uredbu o kriterijima, mjerilima i postupcima financiranja programa i projekata od interesa za opće dobro koje provode udruge, (prestat će važiti Kodeks pozitivne prakse, standarda i mjerila za ostvarivanje financijske potpore programima i projektima udruge)
- Postupci pokrenuti na temelju dosadašnjeg Zakona o udrugama (NN, br. 88/2001 i 11/2002) nastavit će se i dovršiti prema odredbama tog Zakona

Očekivanja od primjene novog Zakona o udrugama

- osigurati veću transparentnost i javnost djelovanja udruga putem većeg obima podataka i dokumenta koji se javno objavljuju u registru udruga i registru stranih udruga
- klasifikacija udruga prema ciljevima njihova osnivanja i djelovanja
- ujednačeno postupanje nadležnih ureda u vođenju registra udruga
- veći prostor za jačanje povjerenja građana u rad udruga kao najbrojnijih aktera organiziranog civilnog društva te sve važnijih čimbenika društvenog i gospodarskog života u Hrvatskoj
- javnosti dati točniji uvid u stvarnu brojnost i aktivnost udruga te općenito dinamiku osnivanja i prestanka postojanja udruga u Republici Hrvatskoj u raznim područjima njihova djelovanja
- primarni nadzor nad radom udruga obavljaju sami članovi, a radi mogućnosti zaštite svojih prava i pravnih interesa
- kvalitetnijim nadzorom nad radom udruga spriječiti moguće zlouporabe udruga, odnosno onemogućiti one koji za svoje poslovne potrebe zloupotrebljavaju pravni status udruge

Očekivanja od primjene novog Zakona o udrugama

- omogućiti nesmetano obavljanje gospodarskih djelatnosti udruga odnosno socijalnog poduzetništva
- djelotvornije financirati programe i projekte od interesa za opće dobro koje provode udruge u Republici Hrvatskoj
- omogućiti brisanje udruga iz registra udruga kada se za to steknu uvjeti (likvidator i skraćeni postupak za prestanak postojanja udruge)
- koordinirano, stručno i odgovorno djelovanje svih tijela nadležnih za primjenu Zakona (Ministarstva uprave, ureda državne uprave u županijama, Ministarstva financija i Porezne uprave, Ureda za udruge, resornih središnjih tijela državne uprave u čijoj su nadležnosti ciljevi i djelatnosti udruga, kao i pravosudnih tijela)
- veća odgovornost udruga za zakonito, demokratsko i transparentno funkcioniranje i konkretni rezultati u autonomnom djelovanju udruga kao najvažnijih i najbrojnijih sastavnica civilnog društva u Republici Hrvatskoj

?

info@uzuvrh.hr

